

NOVA GORICA: Pogovor z dolgoletno delavko v kulturi Majo Jerman Bratrec

"Kultura je ... sreča"

V pokoj odhaja dolgoletna delavka v kulturi, ki je bila zadnjih pet let direktorica SNG Nova Gorica, Maja Jerman Bratrec. Poklicano pot končuje tam, kjer je neskončno rada od malih nog - njen dedek Ivan - Janez Jerman je bil igralec, prejemnik Borštnikovega prstana in je malo Majo učil slovenske zbornice izreke in jo okužil z gledališčen. Tako zelo, da se še danes živo spominja predstav, ki jih je gledala iz lože ljubljanske Dramne. Do njenega tretjega leta je živela v Ljubljani, potem se je z družino preselila v Tolmin. Tam se je začela njena raznolika poklicna pot v kulturi, ki se zadnjih 30 let nadaljuje v Novi Gorici. O delu in spominih sva se pogovorjali na enega najbolj vročih ljunjskih dni v njeni pisarni v 3. nadstropju, ki je gledališče v malem, saj nas z velike stene pozdravijo fotografije igralcev novogoriškega igralskega ansambla.

Kako bi smrnili vaših 40 let na področju kulture?

"40 let dela v kulturi je minilo nenavadno hitro. Morda je to zgolj privid, ali pa se zdi čas kratak iz razloga, ki mu prvim delo na etični pogon, ali pač dejstvo, da sem med izbranci, ki delo prv-zaprav enačimo s hobiem. Moje početje, naj si bo v knjižnici, šoli, galeriji, ljubiteljski kulturi, organizaciji gledaliških in glasbenih programov, v gledališču, me je ves čas razveseljevalo. Je delo, s katerim skušamo ljudem nuditi duhovno hrano, ki večsah vsesti, drugič ždiost, vzbuja hrepenenje, nositjgijo, nudi obilico snovi za razmišljanja. Nedavno se mi je zapisalo: 'Kultura je način življenja, poslanstvo, odgovornost in je ... sreča.'"

Se je kultura v vseh teh letih spremenila?

"Kultura je v svojem bistvu ves čas enaka, spremenili so se le izvedbeni procesi glede na milie in družbene okoliščine v času, ko so različni umetniški projekti nastajali. Iluzija je, da je področje kulture povsem neodvisno. Kulturna udeležitevovanja so bila skozi vso zgodovino odvisna od mecenov, ki imajo vpliv. Tudi danes in v vseh mojih 40-ih letih ni bilo drugače. Spremenili se je le pojem mecen in dobro je, da je v Sloveniji to pretežno država. Ko smo ravno ob praznovanju 30. obletnice samostojne države: čas po osamosvojitvi predstavljajo izjemen polet kulture. Na vseh področjih je bilo čuti vrvenje. Morda so se tedaj 'mecenji' s kulturo manj ukvarjali in je bila taktat ras precej neodvisna. Tudi tavnih sredstev za to polje ni primanjkovalo. Verjetno eno lepših obdobij moglega dela. V vseh teh širjih desetletjih se je dogajalo tudi na področju zakonodaje. Veliko dobrega, pa tudi veliko zdrsov, predvsem pa premo upoštevanja specifič posameznih dejavnosti na polju kulture."

Veliko ste bili dejavni na področju ljubiteljske kulture, ki zagotovo bogati naš prostor.

"Slovenci smo narod, ki brez ljubiteljske kulture ne bi preživel. Od pomladi narodov dalje je ljubiteljska kultura določevala našo bit. Kje se lahko mladi nadbudnež, navdušen nad igro, pejem, plesom, sreča s svojim bodočim umetniškim poklicem? V domači gledališki, plesni skupini, pevskem zboru. Da ne naštevam plejade imenitih slovenskih slikarjev, kiparjev, pesnikov, pisateljev, ki so svoj prvi umetniški produkt dobili ravno v stari ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, ki so v Sloveniji imenitno organizirane."

Ce bi imeli priložnost izbrati tri dogodke ali predstave, ki so najbolj zaznamovali vaših zadnjih pet let na čelu SNG, katere bi navedli?

"Dogodki in predstave so bili številni. Prijeti in mani prijetni. Našela bi tri dobre in tri slabe. Najprej k slabim. Opazili smo poškodebno stopo v veliki dvorani, ki so grozile, da se strop zrúši v avditorij. V eni sami noči pred premiero smo poškodebno sanirali. Drug hudo stresen primer je bil padec marmorne plošče z višine sedmih metrov v spodnjem predverju tik pred igralca, ki je vstopal v veliko dvorano. Pa še izgrad mladeničev, ki so kljub intervenciji in prošnjam, naj prenehajo, pred našimi očmi lučali steklenice v zastakljeni del predverja. K sreči je bilo dobrih dogodkov več, a če se moram omejiti na tri ... Ne, nemogoče je. Težko bi šlo brez omenbe nagradjenih predstav: Peter Kušter, Realisti, Barufe. In klasiki se tudi ni moč izogniti: Trojanke, Galeb, Macbeth.

Najbrž ste si ustvarili profil gledalcev na Primorskem. Kaj Primorci najraje pogledajo v gledališču?

"Primorci, veseli ljudje, se sicer srčno radi nasmejto, prepirca pa jih vsaka dobra igra, ne glede na žanr."

Mandat na čelu SNG NG končujete v posebnem obdobju. Kakšen je vaš pogled na gledališče po spletnu?

"V zadnjem letu in pol smo morali na novo oblikovati načine privabljanja občinstva. Ponudili smo veliko spletnih vsebin, kar je predstavljalo precejšen izziv za zaposlene, saj je bilo potrebno prilagoditi predstave za prenos v živo in še marsikaj. Vsekakor je spremenjanje gledališke priprave prek zaslona nekaj povsem drugega, kot predstava v živo. A čas narakuje spremembe. Mislim, da bodo tudi spletni dogodki v bodoče postali gledališka realnost."

Gledališče bo kmalu obogateno še z enim prizoriščem - anfi-teatrom.

"To je pomemben projekt za Novo Gorico in širšo regijo, saj bo Nova Gorica skupaj z Gorico leta 2025 Evropska prestolnica kulture. Anfi-teater bo postavljen ob bok gledališča, sredstvo zanj so zagotovljena, časovnica še ni povsem jasna, a z deli bi lahko začeli že letos. Zunanje prizorišče bo omogočalo izvedbo različnih vrst in široki paleti uprizorjenih, glasbenih in drugih dejavnosti."

Ce sva lahko na koncu malce bolj osebni ... Za upokojenje velja, kaj boste počeli?

"Hm, ta moj status mi še ni povsem jasan. Morda mi celo ne bo všeč. Zagotovo se ne bom prepustila mladušju. Je nepopisno veliko stvari, ki jih človek lahko počne. (razmislek) Od nekdat se mi zdi harfa imenitno in čarobno glasbilo. Morda pa se bom začela učiti harfe. (smeh)"

Maja Jerman Bratrec po premieri predstave Šest oseb, išče avtorja v družbi (z leve) priznanega hrvoškega igralca Frana Maskovića, dramaturginje Zeljke Udovičić Pleššina, režiserja Paola Magellija ter avtorjev glasbe Damirja Martinovića Mirleta in Ivanke Mazurkijević.

Maja Jerman Bratrec s češkim režiserjem, ki je režiral Stoletje muzikala, Stanislavom Mošo.

Še si kdaj v zadnjih petih letih zapeli varze sveže nagratene žlathne komedije Tuhošomato:

"Ta svet je šou prou ven z glave an nima namljena se vnt nazaj?"

"(glasen smeh) Iztok Mlakar je to odlično napisal in se z njim povsem strinjam."

Foto: SNG Nova Gorica/David Verlič ANIKA VEIŠČEK